

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania B. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Częstochowie

o wysokość emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 15 stycznia 2025 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 22 maja 2024 r., sygn. akt III AUa 326/24,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej,

**2. oddala wniosek odwołującego się o zwrot kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

ł.n

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Katowicach, wyrokiem z dnia 22 maja 2024 r., oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Częstochowie od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 23 stycznia 2024 r., mocą którego zmieniono zaskarżoną decyzję i ustalono B. M. wysokość świadczenia na poziomie 6 482,97 zł, poczynając od 1 lipca 2024 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury pomostowej od 1 stycznia 2023 r., a jej wysokość została obliczona z uwzględnieniem średniego dalszego trwania życia (238,90 miesięcy na dzień 1

stycznia 2023 r.), co dało emeryturę w kwocie 5.617,88 zł miesięcznie, a po waloryzacji od 1 marca 2023 r. w wysokości 6.449,32 zł. Organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia, bowiem ubezpieczony kontynuował zatrudnienie. Prawomocną decyzją z 5 maja 2023 r. organ rentowy ponownie ustalił wysokość świadczenia, z uwzględnieniem ponownie ustalonego kapitału początkowego.

Sąd Okręgowy ustalił dalej, że ubezpieczony wystąpił do organu rentowego o podjęcie wypłaty świadczenia emerytalnego w dniu 27 lipca 2023 r. (w związku z zakończeniem pracy) i wówczas pozwany ustalił wysokość świadczenia, przyjmując średnie dalsze trwanie życia (254,30 miesięcy z lipca 2023 r.), co dało kwotę 5.577,57 zł. Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie i ustalił ubezpieczonemu wysokość świadczenia na poziomie 6.482,97 zł (od 1 lipca 2024 r.).

Sąd odwoławczy zaakceptował stanowisko Sądu Okręgowego. Po pierwsze, pozwany (decyzja z kwietnia 2023 r.) nie mógł nadać jej zaliczkowego charakteru, bo to kłóci się z art. 120 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej. Po wtóre, organ rentowy nie był uprawniony do ponownego ustalenia wysokości świadczenia „od początku”, a jedynie mógł zwiększyć jego wysokość w trybie art. 108 ustawy emerytalnej, to jest przez uwzględnienie wysokości składek zgromadzonych na koncie ubezpieczonego po 31 grudnia 2022 r. (skoro ubezpieczony nabył prawo do emerytury 1 stycznia 2023 r.). Fakt ewentualnego zawieszenia wypłaty emerytury (kontynuowanie pracy) nie ma znaczenia, bowiem ten wymóg nie jest przesłanką nabycia prawa do świadczenia, lecz tylko przesłanką podjęcia jego wypłaty. Zatem po uprawomocnieniu się tej decyzji organ rentowy mógł przeliczyć emeryturę ubezpieczonego tylko w trybie art. 14 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z art. 108 ustawy emerytalnej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości organ rentowy, domagając się jego zmiany oraz zmiany wyroku Sądu Okręgowego przez orzeczenie co do istoty sprawy i oddalenie odwołania ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 14 sierpnia 2023 r.; nadto skarżący domagał się zasądzenia od ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania. Jednocześnie skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, to jest: art. 26 w związku z art. 25 ust. 1 oraz art. 108 ust. 1 ustawy

emerytalnej, w szczególności zachodzi potrzeba potwierdzenia odnośnie prawidłowości obliczania przez organ rentowy wysokości świadczenia w kwocie zaliczkowej (wstępnej) w sytuacji, gdy ubezpieczonemu któremu przyznana została emerytura zostaje ona zawieszona w związku z nierozwiązaniem stosunku pracy, a następnie pozwany ustala ostatecznie wysokość świadczenia po rozwiązaniu stosunku pracy i zgłoszeniu wniosku o podjęcie wypłaty świadczenia z zastosowaniem uregulowań określonych w art. 25 ust. 1 oraz 108 ust. 1-4 ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na apelację odwołujący się wniośł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania, bowiem nie zostało wykazane istnienie przesłanki wymienionej we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ta podstawa (tu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), czyli potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06, LEX nr 950814). Ponadto wątpliwości interpretacyjne nie mogą sprowadzać się do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić

za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Wyżej wymienionych wymagań nie spełnia zaprezentowane przez skarżącego stanowisko. Po pierwsze, ciąg podstaw prawnych powołanych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i konieczność dokonania wykładni art. 25 ust. 1 oraz art. 108 ust. 1-4 ustawy emerytalnej dotyczyła wielu zagadnień, który nie zamykają się w możliwości uniwersalnej odpowiedzi, stanowiącej abstrakcyjną wykładnię prawa, zresztą nie o istotne zagadnienie prawne chodzi skarżącemu. Po wtóre, sytuacja, że zaskarżone orzeczenie nie uwzględnia stanowiska autora skargi kasacyjnej nie prowadzi automatycznie do realizacji przesłanki przedsądu wskazanej wyżej, zwłaszcza gdy zaskarżone orzeczenie odwołuje się do wypowiedzi Sądu Najwyższego (vide postanowienia z dnia 6 października 2015 r., III UZP 9/15, LEX nr 1923849 i z dnia 3 listopada 2015 r., III UZP 12/15, LEX nr 1962536), w których wyjaśniano mechanizm obliczania kwoty emerytury w systemie zdefiniowanej składki. Po trzecie, orzekające sądy zanegowały opcję zaliczkowego ustalenia wysokości emerytury ubezpieczonego, a pojawiające się na tym tle wątpliwości wynikają z art. 120 ustawy emerytalnej, a do tego przepisu wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej nie nawiązuje. Po czwarte, odwołanie się do jednej wypowiedzi Sądu Okręgowego, czyli sądu pierwszej instancji (wyrok z 24 lutego 2024 r. oddalający odwołanie od decyzji ZUS) w żaden sposób nie składa się na pojawiające się w orzecznictwie poglądy, skoro jednocześnie nie przedstawiono aprobowanych taki stan rzeczy wyroków Sądu Najwyższego (bo chodzi o rozbieżności na tym etapie, a nie jakiegokolwiek w orzecznictwie, bo te mogą być korygowane w toku instancji). W końcu supozycja zawarta w końcowym fragmencie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (orzeczenie Sądu odwoławczego przeczy podstawowym zasadom porządku prawnego) nawiązuje raczej do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (oczywista zasadność skargi kasacyjnej), a tego rodzaju alternatywa przeczy istnieniu rozbieżności i potrzebie wykładni, bo to co oczywiste nie składa się jednocześnie na podstawę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Swoją drogą argumentacja prawna Sądu Apelacyjnego w żaden sposób nie kłóci

się z porządkiem prawnym, skoro klarownie wyjaśnia dlaczego nie przyjęto tablic średniego trwania życia w wersji proponowanej przez pozwanego.

Na marginesie należy też zauważyć, że zawarty w skardze kasacyjnej wniosek (o zmianę zaskarżonego wyroku) odbiega od reguł, jakimi operuje art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., obligując by skarga zawierała wniosek o uchylenie lub o uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia lub zmiany. Z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. wyraźnie wynika, że zmianę orzeczenia sądu drugiej instancji przez Sąd Najwyższy ma poprzedzać uchylenie orzeczenia tego sądu. Niemniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. postanowienie z dnia 6 czerwca 2007 r., II UZ 15/07 (OSNP 2008 nr 17–18, poz. 272) przyjęto, że sformułowanie w skardze kasacyjnej wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku sądu drugiej instancji, z pominięciem wniosku o jego uchylenie, nie musi prowadzić do odrzucenia skargi kasacyjnej, jeżeli wnioskowany przez skarżącego sposób rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Najwyższy nie budzi wątpliwości. W rozpoznawanej sprawie tak można przyjąć, co wyklucza odrzucenie skargi kasacyjnej.

Sumując powyższe, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania kasacyjnego nie orzeczono, bo takiego wniosku nie zawarł w odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony, składając ją zresztą z uchybieniem terminu z art. 398⁷ § 1 k.p.c.

[SOP]

[a.ł.]